

Υπουργείον... Φέτας και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων!

Του Δημήτρη Αντωνόπουλου

Ο υπό διαμόρφωση προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο μετά το 2020 έχει πυροδοτήσει πολλές συζητήσεις, κυρίως λόγω του BREXIT που σημαίνει 11 δισ. λιγότερα. Από που θα βρεθούν τα χρήματα που λείπουν, δεδομένου ότι η καθιέρωση νέων πολιτικών, όπως μεταναστευτικού και ασφάλειας απαιτούν κι αυτές πολλούς πόρους;

Δημήτρης Αντωνόπουλος

Τα βλέμματα των περισσότερων ενδιαφερομένων έχουν στραφεί στην Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) γεγονός αναμενόμενο για δύο λόγους: πρώτον είναι η μεγαλύτερη σε όγκο πολιτική -400 δισ. για 5 χρόνια- οπότε οι περισσότεροι σκέπτονται ότι όλο και κάτι θα περισσεύει και δεύτερον τα θέματα γεωργίας δεν έχουν πια την πολιτική αποδοχή σε κοινωνία, γραφειοκρατία αλλά και πολιτικούς που είχαν κάποτε.

Μεταξύ μας και οι δύο επιφυλάξεις έχουν μια βάση: η ΚΑΠ εφαρμόζεται με τον ίδιο περίπου τρόπο εδώ και δεκαετίες: οι αγρότες/κτηνοτρόφοι λαμβάνουν άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις -κανονικό μισθό δηλαδή σε ετήσια βάση-, τα αποτελέσματα όμως σε τομείς όπως η προστασία περιβάλλοντος ή η κλιματική αλλαγή -τομείς όπου η κοινή γνώμη τα έχει αναβαθμίσει σε προτεραιότητα- είναι μάλλον περιορισμένα.

Παράλληλα, η περιφερειακή ανάπτυξη δεν στηρίζεται αποτελεσματικά από το αγροτικό εισόδημα με αποτέλεσμα να συνεχίζεται η ερήμωση της επαρχίας και να μην έχουμε σύγχρονες υπηρεσίες σε τομείς που ενδιαφέρουν το γενικό κοινό πχ τουρισμός, αναψυχή, εκμετάλλευση τοπικών χαρακτηριστικών κ.ά. Φυσικά έχουν γίνει πολλά στο θέμα της μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, γεγονός που είναι προς το συμφέρον των καταναλωτών.

Αρα, η συζήτηση σε μια λογιστική βάση είναι από την αρχή χαμένη για τους αγρότες! Είναι όμως αυτή η σωστή βάση συζήτησης;

Στα 50 χρόνια που πέρασαν από την εφαρμογή της πρώτης ΚΑΠ, το οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον έχει αλλάξει συθέμελα. Η ίδια όμως η ΚΑΠ έχει απλώς κάνει μερικά λήφτινγκ. Από

τη στήριξη των τιμών αγροτικών προϊόντων ως μέτρο στήριξης του αγροτικού εισοδήματος περάσαμε στην κατευθείαν στήριξή του με ετήσιες άμεσες ενισχύσεις, έστω και μειούμενες. Δεν υπήρξαν κατά την ταπεινή μας γνώμη, ή έστω δεν πέτυχαν, λίγο πιο τολμηρές πολιτικές. Ήταν όλες προσαρμοσμένες στην προσφορά, δηλαδή σε αυτό που έφτιαχναν οι αγρότες και όχι στο πως αυτό θα συνδεθεί με το τι ζητούσε η κοινωνία.

Προσέξτε, όχι απλά η αγορά αλλά η κοινωνία. Διότι στον πρωτογενή τομέα, εκτός από τον εφοδιασμό της αγοράς με τρόφιμα, έχουν ανατεθεί από την κοινωνία και άλλοι ρόλοι: να προστατέψει την πάσης φύσεως κληρονομιά, περιβαλλοντική, πολιτιστική, εθνική στην περίπτωση της χώρας μας -οι ακρίτες πάνε επίστρατοι όχι οι Αθηναίοι, να υπάρχει κάποιος όλο το χρόνο στην ύπαιθρο για να υποδεχθεί επισκέπτες και τουρίστες μέχρι να έλθουν οι επαγγελματίες του κλάδου, να φροντίζουν τους φυσικούς πόρους και να βόσκουν οι τσοπάνηδες στα βοσκοτόπια για να αποφεύγονται δασικές πυρκαγιές και να μη μας λείψει το οξυγόνο, να συνεχίσει η γαστρονομική μας παράδοση με την παραγωγή τοπικών προϊόντων, ένα θέμα που πολύ συζητιέται τελευταία. Τελευταία ανατίθεται στην γεωργία και σημαντικός ρόλος στην κλιματική αλλαγή.

Η αγορά ενδιαφέρεται να λύσει ένα μέρος από αυτά τα προβλήματα και με τρόπο που η ίδια αποδέχεται και την συμφέρει. Τι γίνεται όμως με τα υπόλοιπα; Απάντηση εδώ θα πρέπει να δώσουν κρατικές πολιτικές και χρήματα, σαν την ΚΑΠ, οι οποίες δεν φαίνεται να έπεισαν τους πολίτες τα τελευταία χρόνια.

Διότι εάν είχαν πείσει, τότε κανείς δεν θα προσπαθούσε να αφαιρέσει χρήματα από μια πετυχημένη πολιτική. Πιθανόν δε να συνέβαινε και το αντίθετο, να ήθελαν την ενίσχυσή της.

Μια έρευνα γνώμης που κυκλοφόρησε τελευταία εκτιμώ ότι έχει την ίδια αξία με τις δημοσκοπήσεις που συνεχώς διαψεύδονται στις κάλπες. Ρώτησαν τους πολίτες εάν συμφωνούν με την ΚΑΠ, χωρίς οι τελευταίοι να είναι ενήμεροι ούτε για τους σκοπούς της ούτε όμως και για τα χρήματα που δαπανώνται.

Αντ' αυτού ας καλούσαν κάποιους να τους ενημερώσουν πρώτα και μετά να πάρουν τη γνώμη τους. Κάθε πρόταση επ' αυτού από κάποιον ειδικότερο εμού απολύτως επιθυμητή.

Έτσι όπως διαμορφώνονται τα πράγματα, η ΚΑΠ θα πρέπει να γίνει αγνώριστη εάν θέλουμε να υπάρχει και μετά από χρόνια. Αντιλαμβάνομαι την έννοια της στήριξης του αγροτικού εισοδήματος αλλά αυτή δεν μπορεί να συνεχίσει να γίνεται με παλαιοκομματικούς τρόπους των περασμένων χρόνων. Να βγαίνει δηλαδή ο εκάστοτε Υπουργός Γεωργίας και να λέει κάθε Οκτώβριο "Σήμερα, κατόπιν αόκνων προσπαθειών μας πληρώθηκαν στους αγρότες 1 δισ. ευρώ και μέχρι τα Χριστούγεννα θα δοθούν άλλα τόσα".

Δικά του είναι; Στην πραγματικότητα προαποφασίζονται τώρα για να δοθούν 7 ή 8 χρόνια αργότερα, άρα ο -εκάστοτε-σημερινός Υπουργός δεν είχε καμία συμμετοχή στην κατανομή αφού μετά βεβαιότητας δεν συμμετείχε στην διαδικασία.

Δεν φαντάζεστε τον κομπασμό στελεχών κυβερνήσεων όταν ανακοινώνουν μέτρα στήριξης, με χρήματα άλλων βέβαια, αλλά και το επικριτικό ύφος των αντιπολιτευομένων όταν ελέγχουν την εκάστοτε κυβέρνηση -λες κι αυτοί δεν ήταν στην ίδια θέση πριν λίγο καιρό- γιατί καθυστέρησαν τα χρήματα των επιδοτήσεων λίγες ημέρες!

Είναι απορίας άξιο, πως αφέθηκε ένα τόσο σοβαρό θέμα στα χέρια μιας γραφειοκρατίας που δεν μπορεί καλά καλά να διαχειριστεί τους προαποφασισμένους πόρους, πόσο μάλλον να έχει πλάνο για το αύριο, καθώς και πολιτικών χωρίς όραμα!

Παράλληλα η κοινωνία που έχει άμεσο συμφέρον αφού και έχει πληρώσει και προσδοκά αποτελέσματα, να μην ενδιαφέρεται σχεδόν καθόλου! Και δυστυχώς τα παραπάνω ισχύουν όχι μόνο για την χώρα μας αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη. Παντού η ύπαιθρος ερημώνεται, παντού το περιβάλλον δοκιμάζεται, παντού τα χρήματα δεν πιάνουν τόπο όπως θα έπρεπε!

Αλλαγή πλεύσης λοιπόν. Πως άραγε; Υπάρχει καμία καλύτερη διαβεβαίωση για τον κτηνοτρόφο αλλά και τον παραγωγό ζωοτροφών ότι υπάρχει και αύριο μέλλον γι' αυτόν και τα παιδιά το όταν η φέτα στα καθ'ημάς ή η παρμεζάνα για την Ιταλία ή η γκούντα για την Ολλανδία κερδίζει συνεχώς έδαφος στην παγκόσμια αγορά;

Και επιλέξαμε αυτό το παράδειγμα διότι για την παραγωγή της φέτας απασχολείται η μισή σχεδόν ελληνική πρωτογενής παραγωγή και επαρχία. Καλαμπόκια, τριφύλλια, άχυρα, βαμβακόπιτες, κριθάρια. Επιπλέον βαρέλια, υλικά συσκευασίας, τενεκέδες. Παραγωγή, μεταφορά, μεταποίηση.

Ένας ολόκληρος κόσμος. Η καλή πορεία στην αγορά ενός προϊόντος δεν εξαρτάται από την απόφαση κανενός Υπουργού και κανενός Διευθυντού Υπουργείου ή της ίδιας της Κομισιόν. Άρα διακόπτονται οι πελατειακές σχέσεις! Τόσος κόπος... να πάει χαμένος!

Οι παραγωγοί βαμβακιού θεωρούν ότι από τους κόπους μιας χρονιάς, τους μένουν τελικά τα χρήματα της συνδεδεμένης ενίσχυσης, περίπου 75 ευρώ το στρέμμα. Και κατά συνέπεια περιμένουν πως και πως να φτιάξει τα χαρτιά η γραφειοκρατία και τότε θα τα υπογράψει ο υπουργός να πάρουν τα χρήματα που τους αντιστοιχούν.

Τι καλύτερο και σιγουρότερο εάν το ελληνικό βαμβάκι με τη βοήθεια εμπνευσμένων σχεδιαστών μπορούσε να καταναλωθεί από τα 25 εκατομμύρια τουρίστες που μας επισκέπτονται ετησίως! Προχθές ανακοινώθηκε αύξηση ρεκόρ στις εξαγωγές έτοιμων ελληνικών ενδυμάτων. Άρα ο κλάδος υπάρχει ακόμη και παλεύει να σταθεί όρθιος.

Γιατί να μην συμπεριλάβει και αυτούς η ΚΑΠ; Γιατί να μην προκηρύξει διαγωνισμούς σχεδίων, με ελάχιστα ποσά σε σχέση με τα όσα δαπανά για την εισοδηματική στήριξη αγροτών, τα οποία στη συνέχεια θα πωλήσει στη βιομηχανία και αυτοί στους τουρίστες ή να τα εξάγει; Η τυπική απάντηση είναι ότι οι κανονισμοί της ΚΑΠ δεν επιτρέπουν κάτι τέτοιο.

Αυτό ακριβώς προσπαθούμε να πούμε: να τους αλλάξουμε για να δούμε άσπρη ημέρα, μιας και μιλάμε για βαμβάκι. Να ξεφύγουμε από τα τετριμμένα τα οποία δεν μας οδήγησαν πουθενά. Η μάλλον μας οδήγησαν στο σημερινό χάλι...

Πριν πολλά χρόνια -και το λέω διότι έχω ξεχάσει τις λεπτομέρειες- ένας Φιλανδός μας εξηγούσε ένα σύστημα που υπήρχε στη χώρα του ήδη από τον 19ο αιώνα και λειτουργούσε ακόμη: ένας σύνδεσμος κυριών της εποχής, στην προσπάθεια να στηρίξει την οικοτεχνία, έφτιαχνε τα σχέδια -μοντέρνα και σύμφωνα με τις απαιτήσεις της αγοράς κάθε φορά- τα οποία προωθούσε στην φινλανδική επαρχία για υλοποίηση.

Ξύλινα, υφαντά, κεραμικά τα πάντα. Για καθημερινή και πιο επίσημη χρήση. Για ίδια χρήση και για δώρα. Χρηστικά και διακοσμητικά. Με τη δημιουργία υποκαταστημάτων σε πόλεις, ο σύνδεσμος αυτός καθιέρωσε τα εν λόγω προϊόντα στην αγορά και έδωσε δουλειά στους κατασκευαστές τους. Ήταν σύγχρονα, μοντέρνα και υπηρετούσαν ένα σκοπό. Γιατί να μην τα αγοράσει κάποιος;

Άραγε γιατί κανείς δεν ασχολείται να εκσυγχρονίσει την ιδέα αυτή; Στα περισσότερα τουριστικά μέρη πωλούνται είτε φτηνιάρικα εισαγωγής ρούχα και αναμνηστικά είτε περιορισμένης σχεδιαστικής αντίληψης ελληνικά αντικείμενα. Δεν θα άξιζε τον κόπο να ηγηθεί μια κάποια ελίτ (sic) μιας τέτοιας εθνικής προσπάθειας;

Διαβάσαμε ότι κάποιος σύνδεσμος επιχειρηματιών υιοθετεί την Κίναρο, λόγω των γνωστών εθνικών προβλημάτων.

Σε επόμενη επικοινωνία μας θα εκθέσουμε απόψεις και γεγονότα σε θέματα στήριξης νησιών εν καιρώ κρίσης. Θα περίμενε όμως κάποιος από ένα σύνδεσμο φρέσκων ιδεών να ασχοληθεί όχι μόνο να λύσει το πρόβλημα της απένταξης βοσκοτόπων και είσπραξης της επιδότησης από τη μοναδική κάτοικο, αλλά να προχωρήσει σε μια πιο ευφάνταστη και πρωτότυπη λύση.

Η περήφανη κυρία που μένει στο νησί θα τα βγάλει πέρα και χωρίς την επιδότηση. Οι ιστιοπλόοι όμως που δεν θα βρίσκουν που να ακουμπήσουν και που να πιούν νερό όταν εγκαταλειφθεί το νησί, τι θα κάνουν; Ας υποβάλουν όσοι σύνδεσμοι επιθυμούν πρωτότυπες ιδέες καθώς και το πόσους πόρους διαθέτουν και ας συμπληρώσει το Υπουργείο τα υπόλοιπα.

Έτσι λοιπόν η συζήτηση για τη χρηματοδότηση της νέας ΚΑΠ μας αφορά όλους. Τουλάχιστον όσοι θέλουν να λένε ότι είναι ακόμη ενεργοί πολίτες. Για τους υπόλοιπους ας φροντίσει το Υπουργείο να ενημερώσει για τους σκοπούς και τα συμφέροντα της ΚΑΠ βάζοντας στο ρόλο κονφερασιέ μια καλλίγραμμη σταρ φορώντας ελληνικής ραφής εντυπωσιακό φόρεμα, τρώγοντας χωριάτικη σαλάτα σε ένα ταβερνάκι σαν αυτό της Κίναρου. Θα έχουν επιτελέσει μέγα εθνικό και ευρωπαϊκό έργο! Άσε που ο τελευταίος ανασχηματισμός θα είχε κι ένα επιπλέον ενδιαφέρον από την αποκατάσταση παλαιών συντρόφων...

* Ο κ. Δημήτρης Αντωνόπουλος είναι Αγροτοοικονομολόγος Msc -Παραγωγός Κελυφωτού Φιστικιού

20.03.2018

Πηγή: www.capital.gr/